

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quinquagesimus octauus. In quibus differt potentia pape a potentia christi. Quomodo [et] qualiter papa habet plenitudinem potestatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

ripientibus eum: minime pensant. quos p[ri]nceps ad ex-
ercitatione[m] & purgationem electo[rum] ad t[er]ra[m] scire permit-
tit. viij. q. i. audacter. Sed in reposito retributionis eos de
hac seuitia grauius iudicabit. Na[m] potentes potenter to-
metra patietur: & fortio[rum] fortio: instat cruciat[us]. Sap.
vi. viij. q. i. illud. Redant ergo tales reges (si tamen reges
sunt) ad p[ro]sentia[m]: & q[uo]d sup[er] se p[ri]ncipem habeat: cui de acti-
bus suis sunt reddituri ratione[m]: & cognoscat. qui sicut po-
testate[m] h[ab]et conferre: sic pot[est] & auferre. balthem[us] em[er]it regum
dissoluit d[omi]nos: & p[er]cussit fune[m] renes eor[um]. Job. xij. c. & alibi
scriptum est Eccl[esiasticus] x. c. Sedes ducum superbo[rum] destruit
deus: & sedere fecit mires p[er] eis. Idem certu[m] est: vt ex pluri-
bus exemplis in scripturis colligi pot[est]. & aliqua posui. s.
in. r. l. ar. d. & eod[em]ra. Sed interdus p[ro]p[ri]i merent tales
reges: vel potius tyrānos. vt sacra eloquia testant. Absti-
neat ergo populus a culpa: vt liberet a tyrāno: ut plaga.
hucusq[ue] Richardus. Unde cano. Pro meritis sub d[omi]no
disponitur a deo vita recto[rum]. ij. q. viij. c. i. et merito. viij. q. i.
audacter.

Articulus. lviij.

Boniā autē clarū

est ex p[ro]p[ri]etate q[uo]d summa p[ro]p[ri]etatis sp[irit]ualis: cu-
iusmodi est potestas summi pontificis:
p[ro]p[ri]etatem obtinet super oēs pontifices
oim ecclesiarū. Est etiā superior: dignita-
te & causalitate omni reposito: ali p[ro]p[ri]etate. Illud p[ro]p[ri]etate
est & recipit: q[uo]d in summo p[ro]p[ri]etate p[er]sitit plenitudo p[ro]p[ri]etatis
regie p[ro]p[ri]etatis. A Qualis autē sit ista plenitu-
do p[ro]p[ri]etatis: & q[ui]bus modis eam h[ab]ere dicit[ur]. considerandum
est. Na[m] ipse christus etiā s[ecundu]m q[uo]d h[ab]et plenitudinē p[ro]p[ri]etatis h[ab]et
vt. s. dicitur in. iij. q. i. ar. Sed eius plenitudinē non
equatur plenitudo que cōuenit eius vicario. sic em[er]it dicit[ur]
dum est de plenitudine potencie: sicut & de plenitudine
gracie. d. em[er]it christus plenus g[ra]tia. Jo. i. & christi mater ple-
na g[ra]tia. Luce. s. nō t[ame]n equaliter: neq[ue] per oia similit[er]. christ[us]
em[er]it dicit[ur] plenus gratia: q[uo]d gratia habuit in summa excelsi-
tentiā q[uo]d pot[est] haberi: & ad oēs effectus g[ra]tie. De ista plenitu-
dine loquit[ur] Jo. i. Et de plenitudine eius oēs accepimus
g[ra]m. g[ra]tia &c. Sed mater christi d[icitur] plena g[ra]tia: q[uo]d habuit
g[ra]m sufficientem ad statum illu[m] ad que[m] erat electa a deo.
vt se[m]p[er] esset mater dei. sed plenior esse potuit: q[uo]d creatura:
quia datus est ei sp[irit]us ad mensurā: soli filio sine mēsurā.
Jo. iij. hoc clare p[ro]bat in d[omi]no de hereticis. s. m. cad no-
stru[m]. Sicut est dicit[ur] de potencie plenitudinē suo mō. q[uo]d ple-
nitudine potencie & est in hoīe christo: em[er]it vicario. sed in
christo est plenitudo potencie: q[uo]d potencie plena habuit ex-
cellenter. in vicario autē christi est plenitudo potencie: q[uo]d
potencia plena habuit sufficienter: quātu[m] in scilicet necessas-
rium est fidelibus ad salutem. Sed op[er]a sp[irit]ualis aliquid
dicere: & de modo hui[us] plenitudinis: & de differentia ei[us]
ad plenitudinē que christo cōuenit: nō solū s[ecundu]m q[uo]d de[us] est:

utriusq[ue] p[ro]p[ri]etatis plenitudo in summo p[ro]p[ri]etate.

Potentia christi et eius vicarij dicitur in meo.

sed etiam s[ecundu]m q[uo]d est h[ab]ere. Circa q[uo]d considerandum est. q[uo]d
potencia de qua nūc est intentio: est potencia actiua: in q[uo]
duo attendi debent. scilicet id q[uo]d potencie subdit[ur]: & ipsa ratio
potencie: que consideratur ex modo agendi. & quātu[m] ad
utru[m]q[ue] summi pontificis potencia plena est. s[ecundu]m aliter q[uo]d po-
tencia christi. Quātu[m] em[er]it ad eos qui p[ro]p[ri]etati subduntur: po-
tencia christi tam plena est q[uo]d eius p[ro]p[ri]etati oīs creatura subs-
iecta est: rōnalis & irrationalis: celestis & terrest[ri]s: & etiā
infemalis. v[er]o d[icitur] d[omi]no. vlti. Data est mihi oīs p[ro]p[ri]etatis
& p[ro]p[ri]etatis. h[ab]et omne genu flexatur celestiu[m] & terrestriu[m] atq[ue] inf-
ferno[rum]. Non sic s[unt] est plena p[ro]p[ri]etatis summi pontificis: q[uo]d so-
lum se extendit ad creaturas illas: que sunt g[ra]te & beatis-
tudinis capaces. quū p[ro]p[ter] virtutinis finē p[ro]sequendū.
ordinata sit h[ab]ere p[ro]p[ri]etatis. nec ad oēs hui[us] creaturas: q[uo]d non
ad angelos: sed solum ad hoīes. nec ad hos oēs: sed solus
ad viatores. p[ro]p[ter] q[uo]d papa dicit[ur] caput oim viato[rum]. quia
sup[er] terram recipit claues: nō extra terram: aut sub terra.
d[omi]no. vlti. q. i. quod dicit[ur]. & q. ij. s. i. cum. c. seq. vsq[ue]
ad. s. h[ab]et auctoritatis. saluo eo q[uo]d ibi d[icitur]. & in. c. ibi. se. et

dicit hoc in. l. v. ar. d. & sequit[ur]. supra dicit[ur] exponendo aucto-
ritate[m] d[omi]ni. sup[er] d[omi]no. sup[er] terrā. & h[ab]it[us] autē d[omi]ni: caput
angelo[rum]: & oim tam cōprehensio[rum] q[uo]d viato[rum]. ad Ephe. i. c.
in. h. m. et eo potencia summi pontificis d[icitur] plena. q[uo]d vniuer-
saliter se extendit ad oēs hoīes viatores. Proprie autem
viatores dicit[ur] q[uo]d ad patriā tendunt. ij. aut[em] sunt q[uo]d fideles
ambulant. Nam infideles magis debent dici deuiatores:
quā a vera via salutis aberrant. vnde p[ro]p[ri]etatis h[ab]ere ad oēs h[ab]ere
deles extendit se. q[uo]d nihil ad eccl[esi]am de his qui fideles sunt.
s. ad. l. v. q. i. q. i. multi. Et pot[est] dicit[ur] q[uo]d ad ipsos eccl[esi]am infide-
deles. nō in quātu[m] infideles sunt: sed in quātu[m] p[ro]p[ri]etatis fieri
fideles: & fieri mēbra christi: vniuersaliter se extendit. sicut q[uo]d sunt fideles in potencia nō in actu: sic p[ro]p[ri]etatis summi
pontificis extendit se ad eos. in potencia: nō in actu. p[ro]p[ter]
q[uo]d sup[er] p[ro]p[ri]etatis d[omi]no apli. s. ad. l. v. Quid mihi de his q[uo]d
fideles sunt iudicare: hos deus iudicabit. dicit[ur] q[uo]d glos. quasi
diceret. q[uo]d de infidelibus non h[ab]et iudicare. Ad oēs igitur q[uo]d
sunt mēbra christi p[ro]p[ri]etatis: eo mō quo christi mēbra sunt:
extendit se p[ro]p[ri]etatis vicarij christi. & de malo. r. obe. folie. h.
nos aut[em] ibi. non distinguēs inter has oues & alias. Quō-
erit[ur] papa p[ro]p[ri]etatis habeat sup[er] infideles. s. in. r. v. ar. d.
item s[ecundu]m p[ro]p[ri]etatis. notatū largius i p[ro]p[ri]etatis parte post h[ab]ere
nocē. ar. r. v. q. i. h. g. b. vide etiā ar. r. l. & d[omi]no. q[uo]d de hoc no. &
de vo. r. vo. r. q[uo]d sup[er] his. C. Diuino g[ra]tia oīs h[ab]ere vicius
vita mortali: & ad militante[m] eccl[esi]am qualiter cōp[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis summi pontificis d[icitur] esse subiectus. & ob hoc cōp[ro]p[ri]etatis
plena d[icitur]. v[er]o d[omi]no. p[ro]p[ri]etatis. Sup[er] h[ab]ere petra[m] edificabo eccl[esi]am
sua[m] meā. nō parre eccl[esi]e. Nonnulli t[ame]n pueri defacto se sub-
trahūt ab hac p[ro]p[ri]etatis & salutifera p[ro]p[ri]etatis q[uo]d bus s[ecundu]m g[ra]tia
salus: d[icitur] vicario salutis aucto[ritatis] obedire contēntur. r. c.
d[omi]no. nulli. Quātu[m] vero ad rōnē potencie differt plenitudo
potencie christi & vicarij eius. P[ro]p[ri]etatis quidē quātu[m] ad
modū habendi: q[uo]d christo h[ab]ere cōuenit eā h[ab]ere. p[ro]p[ter] vniuersal-
it[er] ad dei verbū: & p[ro]p[ter] plenitudinē g[ra]tie & sapie. aliquid
etiā potencie & iudicarij ex merito obtinuit. Quia em[er]it
iniuste iudicatus est. i. p[ro]p[ter] h[ab]ere. & p[ro]p[ter] dei iustitia p[ro]p[ri]etatis
& vici. Apoc. v. vicit leo. ideo meruit e[ss]e h[ab]ere iudic. Job
xxxij. Laus tua q[ui] ip[s]i iudicata est. Lausam iudicij
recipies. Actū. r. ibi. ip[s]e est q[uo]d p[ro]p[ri]etatis? & a deo iudic. &
mo. & de sum. r. i. c. h. h[ab]ere sancta. in. h. Vicario autē christi
h[ab]ere cōuenit p[ro]p[ri]etatis: nō p[ro]p[ri]etatis: mo dis: s[ecundu]m ex cōm[un]ione christi
eā tradētis & cōicantis. C. Sedo differt quātu[m] ad modū
agendi: christus em[er]it sic habet potencia q[uo]d p[ro]p[ri]etatis agit p[ro]p[ri]etatis
virtute & aucto[ritate] in quātu[m] de[us] & nō virtute aliu[m]
superioris. In quātu[m] vero h[ab]ere agit virtute diuinitatis
excellenter. ideo d[icitur] h[ab]ere p[ro]p[ri]etatis excellentie. vt. s. dicit[ur] est.
Sed christi vicarius agit aucto[ritate] christi in quātu[m] vi-
c[ar]i eius gerit. & de trāsa. quāto. s[ecundu]m illud apli. ij. ad. l. v.
ij. Na[m] ego q[uo]d donauit si quid donauit. p[ro]p[ter] vos in p[ro]p[ri]etatis
na christi. glos. i. ac si christus donaret. & in eadē epla ait.
ij. ad. l. v. c. in. r. P[ro]p[ter] christo legatione fungimur rāp[er]
deo exhortate p[ro]p[ter] nos. glos. p[ro]p[ter] christo. i. vice christi: q[uo]d fuit lo-
gatus dei. Abdias. s. Auditi audiūm[us] a d[omi]no: & legatum
ad geres misit. & similit[er] christi vicarius pot[est] dicit[ur] eius lega-
tus. Na[m] quilibet ep[iscop]us ita vocat[ur]. viij. q. i. sicut vir. in. h. ibi. vt
legatū dei. & p[ro]p[ter] veritatis. & et in d[omi]no. de penis. s. q[ui]s.
C. Et est scēdū q[uo]d sicut christus p[ro]p[ri]etatis se ac sua p[ro]p[ri]etatis in h[ab]ere
sui vicariū & legatū in eccl[esi]a: ita & christi vicarius p[ro]p[ri]etatis
succes[or]is: pot[est] sui vicariū & legatū instituere: nullo hoīe
requ[er]ito: vbi & q[ui] cognouerit saluti fidelū expedire. & de
offi. leg. c. i. ibi. vices nostras. et. c. p[ro]p[ter] translationē. ibi. rāp[er]
legato tibi cōmissimus. & c. r. officij nostri. ibi. sine a nobis
missi fuerint &c. Itē christi vicarius agit q[uo]d excellenter
vt christus: sed ministerialiter dicente ap[osto]lo. s. ad. l. v. q. i. iij.
Sic nos erit h[ab]ere v[er]o: vt ministros christi. r. ij. ad. l. v. q. i. iij.
ibi. ministri christi sunt: ego. ad. h[ab]ere de p[ro]p[ri]etatis. dicit[ur] iij. aliud.
lxxi. di. ministri. r. c. nō op[er]a. i. q. i. h[ab]ere sunt. C. Tertio differt
quātu[m] ad durationē: q[uo]d christ[us] h[ab]et p[ro]p[ri]etatis eternā. d[omi]no. vlti.
Potestas eius p[ro]p[ri]etatis eterna. sed christi vicarius h[ab]et reposita
liter. nam quilibet p[ro]p[ri]etatis succes[or]is: habet p[ro]p[ri]etatis solū oīs

vinu pnti vita. In diuersis autē successibus durat hec
 ptas in ecclesia vsq; ad finē seculi. et de homi. pro huma
 ni. s. in lib. vi. quū euacuabitur ois pncipatus. vt ap'ls ait
 s. ad 2. cor. 4. Quarto differat quātū ad quātitatē agēs
 di. q; christus plura pot' facere q; vicarius eius. pot' enim
 christus quocūq; hoies sibi subicere: etiam inuitos a pnc
 ipio: sicut Paulum Actū. it. xxiij. q. iij. de r'p'ia. qd non
 pot' eius vicarius. s. v. dist. de iudicis. r. q. iij. plens. Potest
 christus iudicare nō solum de manifestis: sed etiam de oc
 cultis cordium: qd nō pot' eius vicarius. ad hec d' d'artb.
 r. iij. ubi. vt qd cogitatis mala in cordibus vestris. r. q. vi.
 c. i. et r' eccle. benef. c. s. r. xxiij. di. erubescant. vbi de hoc. Et
 ratio est. q; vnusquisq; bene iudicat de ijs que bene nos
 uit. christus autē cognoscit occulta: et in quātum de? et in
 quātum homo: ppter resuētū sibi vnire diuinitatis ad
 eius animam. vicarius autē christi quū sit purus hō: non
 habet occulto: notitiam. hō autē videt ea que parent. de?
 aut inuenerit cor. s. Regū. r. vj. vt probatū est. Quātū pos
 sit di. q; christi vicarius quasi occulta iudicat in foro pe
 nitentię in quo noscitur occulta per secretā confessionē pe
 nitentię. manifesta vero iudicat in foro casuali exterioro.
 ii. q. i. deus. vj. q. i. si oia. de peni. dist. s. verbum dei. ubi. recte
 ergo ecclesia hoc vendicat q; sacerdotes veros hys. c. dist.
 v. c. qui vult. ubi. iudicans em̄ alium q; est iudicandus. c.
 Et nō tamen dicit christi vicarius habere plenitudinē po
 testatis: q; tota potentia gubernatiua que a christo com
 municata est eccle. sacerdotalis et regalis spūalis: rem
 potalis: em̄ in summo pontifice christi vicario. Tanta ves
 to potentia cōmunicata est eccle. quāta opportuna erat
 ad salutem fidelū. quare in vicario christi tota illa poten
 tia est: que ad hominū salutem. pcurandā requiritur. Sic
 potentie em̄ dicendū est de potentia ecclesiastica: sicut de sciētia sa
 cre eccle. era. Non em̄ quicqd ab hoie sciri pot': reuelatū nobis de?
 potentia in scripturis: sed illa solum reuelatū: que sunt nobis ad
 salutem necessaria et vtilia. vnde dicit Aug. in li. de trini.
 r. iij. de sacra scriptura loquē. Non quicqd ab hoie sciri
 pot': pncipaliter tribu. sed illud nō quo fides saluberrima
 que ad verā beatitudinē ducit: gignitur: nutritur: defen
 ditur: roboratur. Et sic est intelligendū verbū Ambro. di
 centis. Quicqd alibi qu. r. i. hic pfecte inuenit. r. xvij. dist.
 s. hinc etiam. h. hinc etiam Ambro. Et similiter dicendum
 est: q; nō quicqd ab hoie fieri pot': nec ois potentia q; hōi
 cōmunicari pot' debet attribui summo pontifici. sed solum
 ois illa potentia que ad salutem hominū est necessaria: in il
 lo existerē dicenda est: et per ipm ad alios deriuari: sicut a
 fonte riuus. r. iij. q. i. loquit. s. m̄ participationē et ordi
 ne quodā. l. c. r. di. ad hoc. **U**ter autē plenius de mo
 do hui' plenitudinis dicatur summariē: Sciendū est q;
 potentia summi pontificis et christi vicarij plena dē. **P**ri
 mo q; ab hac potentia nullus ad ecclesiam militantiē qlis
 s. nos aut. **S**ecūdo q; ois potestas ad gubernationē
 fidelium a deo ordinata et hoibus data: siue spūalis: siue
 spūalis: in hac ptate cōprehenditur: vt. s. pbatum est lare.
Tertio q; ois ptas in ecclesia ab hac ptate deriuat. vt
 p'ime pbatum est. et ad eam ordinatur. sicut. s. declarā
 tum est. q; ipsa pncipiū est et finis cuiuslibet ptatis. et iō
 quibet potestas humana ei iure subditur. r. xij. dist. c. s. r. ij.
Quarto q; a nulla ptate humana excedit. vel supera
 tur: sed ipsa oim ptatem excedit et superat. iij. q. vi. dudū.
 et de pnt. antiqua. **Q**uinto q; a nulla alia ptate puri
 hois limitatur. aut ordinat aut iudicat: sed ipsa alias lis
 mitat. ordinat et iudicat. vt p'ie. c. cuncta. r. c. alioz. r. di. si
 papa. **S**exto quia ordine ptatum aut legibus ab ipso
 positio nō coarctatur. pot' em̄ agere et mediātib' alijs po
 restatibus: et nō mediātib'. qn̄ viderit expedire. q; ordi
 narius oim est. vt p'ie. iuribus. et de fo. cōpe. c. vlti. r. p'ie. c.
 antiqua. ubi. ordinariē ptatis obtinet pncipatum. Potest
 etiā agere et fm̄ leges quas ponit: et p'eter illas: vbi op

portū esse iudicauerit. et de p'cc. pben. p'posuit. merito
 ergo in summo pōtifice plenitudo dicitur potestatis.
 vnde et ppter hoc dicit potestas eius esse sine numero/
 pōdere et mensura: s. p' christū oia facta sunt in numero/
 pondere et mensura. Sap. r. j. qd pot' intelligi. Est em̄ sine
 numero/ quātus ad eos q; eius ptati subdunt: qui quoad
 nostrā notitiam sunt innumerabiles. s. oēs hoies de mun
 do: fideles et infideles: quilibet suo modo. vt. s. r. xvij. ar.
 pbatum est. quū deo sit eoz numerus cognitus: qui oia
 generaliter et specialiter nouit: et qui numerat multitudi
 nē stellarū. ps. cclvj. Est autē sine pondere/ quātum ad lo
 cum. pondus em̄ est inclinatio rei ad locum p'p'ius et des
 terminatū. hec aut potestas nō determinat ad vnū locū:
 vel ad vnā eccliam: sed ad oēs p'osus ecclesias in quibus
 liber locis positus extendit. vt p'ie. c. antiqua. r. r. distinc.
 quū. Est sine mensura quātum ad actum et modū agen
 di. q; quodāmodo immēsa est in agendo: et in modo agē
 di. vnde sicut hōi christo datus est spiritus: nō ad mensurā
 ram. Jo. iij. ad fi. ceteris aut datur fm̄ aliquā mensuram
 donationi: christi. Eph. iij. Roma. xij. sic vicario christi
 pontifici summo data est ptas: non ad mensurā: s. in qua
 dam immensitate. et de maio. r. obe. solite. s. nos autem.
 Alijs aut datur ptas fm̄ mensurā aliquā participationis
 huius immense potestatis. et de vsu. pal. ad honorem. Et
 quū sit ipsa ptas vicarij christi sine numero/ pondere/ et
 mensura: imponit tñ et determinat alijs ptatib' / pōdus/
 numerū et mensuram. r. q. s. puenit. r. iij. q. s. c. Itaq; recte
 hec ptas plena dē. ppter qd multū veneranda et merens
 da est. hec aut ptati plenitudo tradita est Petro et success
 foribus eius. quū dicitū est ei d'artb. r. vj. sup hac petram
 edificabo ecclesiam meā. Et quod cūq; ligaueris etc. p' asce
 oues meas. Jo. vlti. In his em̄ verbis intelligit esse data
 ois illa potentia que cōuenit christi vicario. congruebat
 aut vt adueniente tempore plenitudinis g're. **S**al. iij. da
 rerur in ecclesia plenitudo potencie. p'dicta p'ata sunt ses
 pe. et p'banē. r. iij. dist. in memoriā. r. iij. dist. in nouo. r. iij. q. s.
 loquit. r. s. i. et de ma. r. obe. solite. s. nos aut. de elec. signi
 ficatū. De hac autē potencie plenitudine sancit' **A**ugustinus
 in lib. thesauror' sic ait. Dedit filius dei Petro plene et p'
 fecte clauēs regni celoz. qm̄ sicut ipse accepit a patre bus
 catum et sceptrū ecclie gentiū ex israel egrediēs sup oim
 pncipatum et ptatem: et sup omne quodcūq; est: vt in ei'
 noie genua cūcta curuent: plenissimā ptatem sic et Petro
 et eius diadochis hoc est successoribus: nō minus sed ple
 nissime cōmisit. et coram ap'ls et euāgelistis loco sui ipm
 caput ecclie in medio eoz statuit. quare? ipsi in euange
 lijs et eplis mūdo huic p'dicando/ ecclesias et platos o
 dinando/ scriberent que a dño audierūt et receperūt: af
 firmantes in omni doctrina Petri loco dñi et eius eccles
 iam: vt in omni loco in omni caplo/ et synagoga in omni
 electione et affirmatione: quicqd soluendum et statuendū
 foret: ipsius auctoritate approbarent: ipsum vocātes ce
 pham. Jo. s. r. iij. dist. c. ij. hoc est caput. fm̄ qd et diuus ille
 scz Jo. apostolus ille veracissimus scribit terendo in euā
 gelio et actibus. et Lucas sanctus: qui facta maiorū et fo
 cior' narrauit: atq; indubitatē ecclesie tradidit. **Q**ue ec
 clesia applica ab oī seductione et heretica circūuentione
 immaculata manet. r. iij. q. s. a recta. sup. oīq;nes p'epos
 ds et epos: sup omnes pncipatus ecclesiarū: necnō et pos
 puloz. in suis pontificibus in fide plenissime et aucto
 re Petri: quū alie ecclesie quocūqd errorū macula sint ve
 recūdate: stabilita in q̄ stabilit: ipsa sola regnat: sicut in ipo
 nens et oim obrutās oia hereticoz. Et nos necessitate sa
 luti nō decepti supbia: neq; vno supbie ebriati. ar. r. xvij.
 di. vno. r. p'p'ū dicitur et scē ap'lice traditiōis seruātes: vna
 cū ipa p'stemur et p'dicam'. Ergo frēs mei: si christū imi
 tamur: vt ipius oues/ vocē eius audiam': manentes in
 ecclesia Petri. non in flemur vento superbie: ne forte to
 tuosus serpens nos eiciat ppter nostrā cōuentionē extra
 ecclesiam dei. sicut euam olim. **S**en. s. de pe. di. s. serpens. de

ptas si
 ne nume
 ro pōde
 re et mē
 sura.

plenitudo
 ma et s'
 r' r' r' r'
 p' p' p' p'
 s' nos aut.
 cō p' p' p'

paradiso. fed vt membra/maneam⁹ in capite nostro apos-
 tolico throno romanoꝝ potifficij: a quo noſtri eſt q̄rere:
 quid credere: & quid tenere debeamus. ipm venerantes/
 ipm rogantes p̄ oibus. qm̄ ipſius ſolius eſt reſpondere/
 corrigere: & ſtatuere: diſponere: & ſolucere: & loco eius li-
 gare: q̄ ipm edificauit: & nulli alij qd̄ ſuus eſt: ſed ipſi ſoli
 dedit: cui oēs iure diuino caput inclinant: & p̄mates mun-
 di tamq̄ chriſto dño iefu obediunt. iuxta qd̄ ſcriptum eſt
 in ps. cxxij. Introibimus in tabernaculum eius. ad orabi-
 mus in loco vbi ſteterunt pedes eius. ipſe h̄d̄ cui h̄oi tota
 trinitas ad ſalutem ade: & filioꝝ pleniffimã dedit p̄tatez:
 quã vnus trũ aſſumpſit: quã in vnitate p̄ſone tranſuevit
 ad patrẽ ſuper oẽm p̄ncipatum & p̄tatem: vt adoret euz
 oēs angeli dei. Qd̄ totum dimiſit p̄ ſacramentũ & p̄tatez
 petro & eius eccleſie ſup oẽm huius mudi p̄ncipatum &
 poteſtate. vt ſicut in celo adorat ab vniuerſis: ſic & eius
 eccleſia locus pedũ eſt: veneretur ab vniuerſis: & ibi ipm
 chriſtũ adoret p̄ manus eccleſie chriſti dona & iura reci-
 pientis. huicq̄ & illuſ. Et q̄bus verbis liquet q̄ po-
 teſtas romani pontifficij pleniffima eſt. & q̄ ſubijctur
 ois mundi p̄tã: & q̄ ei ſubefle de neceſſitate ſalutis eſt.
 ¶ Sanctus quoq̄ Jo. Hyſoſt. ſup illud Actũ. ſ. Sur-
 gens petrus in medio fratrum & dicit de petro loquẽs.
 Caput ſanctiffimũ beati apſtci choi. Emericus & po-
 tarius ipſius chriſti: & eius theſaurorũ: ad quẽ chriſtum q̄
 ingredi cupiunt. vt ipſe definiit. Ego ſum oſtium intran-
 ſibũ. Jo. & ad patres ingredi nõ poſſunt: niſi petrus ape-
 riat. Idem paſto: bonus: celoꝝ accipiens clauẽ: qui ſa-
 pientia a patre: ad cognofcendũ filioꝝ ſp̄ualem ſuſcepit.
 qui a filio ſup oĩes q̄ filij eſt p̄tatem accepit. nõ vt d̄oy-
 ſes in gente vna: ſed in vniuerſo: obediẽt em̄ a p̄e chri-
 ſtus ad ſalutẽ omnũ mittitur cum p̄tate plena ſup oēs:
 ſic & a chriſto Petrus & eius eccleſia ad omnũ ſalutẽ mit-
 titur. Et idem Hyſo. ait ſup illud Marti. xvi. Tibi dõs
 bo clauẽ regni celoꝝ. Sicut filius a p̄e veniens: ad ſalu-
 tem omnũ mittitur cum p̄tate plena ſup oēs: ſic & a chri-
 ſto Petrus & eius eccleſia ad ſalutẽ omnũ mittitur cum
 p̄tate. Cui ſup oĩes: qd̄ nulli hoim credimus eſſe con-
 ceſſum. Beatus autẽ Bern. iij. lib. de p̄ſideratione. in ſi.
 plura colligendo de ſummo p̄ſtite: ex q̄bus datur intel-
 ligi plenitudo p̄tã: ait ad Eugeniũ papam. De cetero
 oportere te eẽ cõſidera formã iuſtitie. ij. q. vi. in p̄mis. ic. c.
 vſq̄ ad. ſ. ſeq. xxxv. q. ix. c. ſ. Sanctimonie ſpeculũ. xl. diſt.
 c. ſ. Pietatis exemplar. xliij. diſt. ſit rector. vi. q. ſ. hoc au-
 tem. Aſſertorem veritatis. Fidei deſenſorem. Doctorem
 gentium. xliij. di. & lxxvi. di. quaſi. Chriſtianorũ ducem. xj.
 q. iij. nemo peritor. & c. nolite. Amicum ſponſi: chriſti. Jo.
 iij. Sponſe paranymp̄hũ: ecclie. vij. q. ſ. ſicut. eẽ de renun-
 niſi cũ p̄dece. ſ. veni. paranymp̄hũ: q̄ſi p̄tẽ nymphã. i.
 puellam. i. eccleſiam. Magiſtrũ inſipientiũ. xliij. q. i. cum
 beatiffimus. Refugiũ oppreſſorũ. ij. q. vi. ad romanam.
 Pauperũ aduocatum. xj. q. iij. pauper. Diuiffroz ſpen-
 ſcij. di. diaconi. v. Turorem pupilloꝝ. lxxviij. di. per totũ.
 Judicem viduarũ: in ſuſtentione. xlv. diſtin. diſciplina.
 Vculum cecorũ p̄ doctrinã. lxxviij. di. p̄ totum. Linguam
 mutorũ. Mar. vij. Baculũ ſenũ. eẽ de fo. cõ. ex p̄e. lxxvii.
 diſt. c. ſ. Ultio: em̄ ſclerũ. eẽ de of. or. c. ſ. Maloꝝ metuz. di.
 iij. omnes. Bonoꝝ gloriã. Argam potentũ. xj. q. iij. p̄ci-
 pue. Potentiffimũ: cuſſo: em̄: fortium: co: rector: em̄. xlv. di. p̄
 diſciplina. Valleum ty: annoꝝ. Regum patrem. Regum
 moderato: em̄. Canonũ diſpenſato: es. Sal terre. Vbis
 lumen. Sacerdotem altiffimũ. Hicarium chriſti. Chriſtũ
 dñi. poſtremo d̄cum pharaonis. Vltus tuus ſup faciẽs
 tes mala. Timeat ſpiritu ire tue: qui hoim nõ veref: gla-
 dium nõ formidat. Qui te nõ audierit: auditurũ deũ & cõtra
 ſe p̄neat. & idem Bern. ij. lib. de p̄ſideratione ad Euge-
 niũ ait. Age ergo: puta repus puratõis a deſſe: ſi tamẽ
 meditationis p̄mitte: ſi co: mouiſti: mouẽda iam lingua:
 monenda eſt: man⁹. Accingere gladio tuo. ps. xliij. gla-

dio ſpiritus: quod eſt verbum dei. gloriſica manũ & b̄as
 chium detruminã faciendo vindicã in martiribus: in
 crepationes in populis. in alligando reges eorum in cõ-
 pedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis. ps. cxiij.
 ¶ Articulus. lix.

Estat videre quas

dam obiectiones & dubitationes circa q̄-
 dam p̄dictoꝝ: & illis obiectionibus ſolu-
 tionẽs & reſponſiones adiungere: ad ma-
 iorem euidentia aliquoꝝ que. ſ. inducã
 ſunt. Nam reſte p̄bo. Dubioꝝ ſolutio: coꝝ
 pioſo: eſt inueſtigatio veritatis. Et licet ex ijs que iam
 determinata ſunt: ſolui poſſent dubitationes & obiectiones
 nes circa materiã hanc fieri poſſibiles: tñ ad pleniffimã
 tellectũ bene eſt quaſdã dubitationes inducere: vt ex
 rum ſolutione magna veritas eluceſcat. nam canon dicit
 q̄ fructus diuinus eſt iuſtitia ſepius recenſeri. xxx. q. ix.
 graue. ¶ A ¶ Eſt autẽ p̄ma dubitatio circa id qd̄. ſ. dicitur
 eſt p̄tates: ſz ſp̄ualem: que ſacerdotũ eſt. & r̄poſale: q̄
 regalis vocatur. videtur em̄ q̄ regalis p̄tã non ſe neceſ-
 ſaria in eccleſia: neq̄ ſit inſtituta dei voluntate. nã d̄ar.
 vj. dicitur & Luce. xvi. Nemo p̄r duobus dñis ſeruire. de
 peni. di. ſ. hoc autẽ. n̄. nemo em̄. poſt duas colinas. & de
 pe. diſt. ij. ſ. romanos. n̄. aſ. c. nemo p̄r. quãrũ quũ dñũ
 ſp̄uale ſit neceſſariũ ad ſalutẽ fidelũ: nõ oportet aliud
 dñũ eſſe in eccleſia. & p̄cipue: q̄ r̄poſale dñũ videtur
 tur habere oppoſitionẽ ad ſp̄uale. quũ per temporale ſe-
 pe impediatur ſp̄uale. q̄: laici clericis oppido ſunt infe-
 ſti. ij. q. vij. laicos. Item regale dñũ eſt permiſſione diui-
 na & nõ ex inuentione vel cõmiſſione: q̄cellum eſt popu-
 lo iſrael: in quo tñ boni reges fuerũt. viij. q. ſ. audacter. ſ.
 illud qd̄ eſt ſolum ex dei p̄miſſione: videt eſſe illũ: & cal-
 pabile. mala em̄ p̄mittuntur a deo: nõ approbantur. ad b̄
 xxx. q. ſ. hac r̄one. ibi. qd̄ em̄ p̄mittimus nolentes p̄cipi-
 mus: quia malas voluntates hoim ad plenum p̄hibere
 nõ poſſumus. & diſt. iij. deniq̄. & xxx. q. v. nec mirũ. n̄. nec
 ideo quiſq̄. & cum vlti. colũ. igitur p̄tã regia velut mala
 nõ eſt vtilis eccleſie: neq̄ deo eſt inſtituta. ¶ Ad hoc d̄
 cendũ eſt. q̄ vtraq̄ poteſtas eſt a deo: non ſolum p̄mittit
 teſ: ſed etiam operã. xxx. q. iij. queſitũ. & de ſpiritu ſan-
 tis patet. & xx. di. c. ſ. rit. diſt. ita dñs. De r̄poſali vero p̄-
 batur. Prouerb. vij. Per me reges regnãt: & legum codi-
 ces iuſta decernũt. per me p̄ncipes imperant: & potentes
 decernũt iuſtitiam. & Sal. vi. dicit ab ipſis regibus.
 Data eſt a dño p̄tã nobis. & virtus ab altiffimo. cũ multũ
 tis alijs authoritatib⁹. Et q̄: deus & natura niſi ſuſtra
 faciunt: Ideo vtraq̄ p̄tã ordinata eſt a deo: ad vtilitatẽ
 humane multitudinis. Neceſſitas autẽ & ratio diſtinctionis
 nis harũ poteſtatũ ſumitur ex duplici populo: ſz clericorũ
 rum & laicoꝝ: qui ſunt velut duo latera eccleſie: ſz ſi coꝝpo-
 ris. Poteſtas ergo ſp̄ualis peſt clericis. temporalis autẽ
 laicis. ad hoc. xvi. di. cum ad verũ. xij. q. ſ. duo. eẽ de ma. &
 obe. ſolite. Aſſignatur autẽ & aſter harũ poteſtatũ diſtinc-
 ctio ex duplici vita: ſz ſp̄uali & terrena. Nã ad p̄tã regũ ſp̄-
 ritualem prinẽt ea q̄ ſp̄uali vite attri buũtur. Ad tempo-
 ralem autẽ illa que r̄poſali vite ſunt neceſſaria. Dicit autẽ
 vita ſp̄ualis hois: qua aia viuũt ex deo. terrena vero vo-
 catur: qua coꝝpus viuũt ex aia. facit de pe. di. ſ. hoc autẽ.
 n̄. reſuſcitatus coꝝpore. vltra ſolũ. ¶ Ad illud autẽ quod
 obiãtur p̄mo de duobus dñis: dicendũ eſt q̄ nemo p̄r
 duobus dñis ſeruire: quũ ſibi repugnat. vt no. in pe. c.
 ſ. hoc autẽ. n̄. nemo em̄. in gloſ. exigentibus p̄raria. vide
 Hyſo. exponẽs hoc verbũ ait. duobus dicit: qui cõtra-
 ria inũgunt. concordia multos vnũ facit. vt ibi. multas
 dinis credentiũ erat co: vnũ: & aia vna. Actũ. iij. xij. q. ſ.
 dilectiffimis. eẽ de ſum. tri. c. ij. verum. vbi de hoc. Pote-
 ſtas autẽ regalis quũ ordinata eſt: nõ q̄ diſcordat a ſacer-
 dotali: ſed ei concordat: ſicut vita terrena ſubmiſtrat
 ſp̄uali: & vita ſp̄ualis collaborat terrene: ſic p̄tã regalis
 obſequitur

An pote-
 ſtas ſp̄i-
 tualis ſit
 ſuperior
 ſp̄ali.

Et
 p̄tã
 p̄bo